

Referat fra økologigruppemøte 19.1.2022, Vannområdet Hurdalsvassdraget/Vorma

Til stede: Stig Nordli (Hurdal, leder for gruppa), Tor Fodstad (Eidsvoll), Estrella Fernandez (Viken fylkeskommune), Henrik Langbråten (Nes) og Helge B. Pedersen (daglig leder).

Forfall: Pernille Aker (Hurdal), Ada Engødegård (Østre Toten), Liv Dervo (Nannestad), Rita Romsås Fjeldberg (Ullensaker) og Oda Felix Sønslie (Statsforvalteren i Oslo og Viken).

Merknader: Forfall i all hovedsak pga. covid-19 restriksjoner fra ulike arbeidsgivere på fysiske møter. Som vedlegg til innkallingen fulgte: Forslag til «mal» for en evt. oversiktsrapport over gjennomførte tiltak i 2016-21.

Sak	Innhold	Oppfølging/ ansvar
1	Referat fra forrige møte (29.9.21) <u>Konklusjoner:</u> Ingen merknader. Godkjent.	
2	Diverse orienteringer <u>Helge orienterte, og Estrella supplerte om følgende temaer:</u> • Endringer i miljøtilstanden i Vann-Nett. Etter drøftinger med Statsforvalteren (SFOV) er miljøtilstanden rettet tilbake for VF Aurtjern 002-4156-L, Danielsetertjern 002-4186-L og Tilløpsbekker Vorma S.F.S 002-1581-R. Årsaken til at det «plutselig» ble dårligere tilstand var kjemimålinger fra annen overvåking, lagt inn automatisk under import, uten vurderinger i forkant. • SFOV er forespurt om å varsle VO dersom import av data fra Vannmiljø til Vann-Nett innebærer endret miljøtilstand for VF. • Kommunale tiltak i Vann-Nett ble oppdatert i fjor høst i egne møter (22.10 Eidsvoll, 25.10 Nannestad, 26.10 Ullensaker, samt Hurdal, Nes og Østre Toten direkte/epost pga. få tiltak). Nytt tiltak lagt inn i Ullensaker nylig. • Styringsgruppemøtet 1.12.21, inkl. vedtatt arbeidsplan for Huvo for 2022 (lenke). • Det har vært en rekke møter og befaringer ifm. Huvo-prosjektene, jf. sak 3. • Samlingen VRM, VO, FK og SF den 25.-26.11.21. • Forskningskonferansen 2021, 10.-11. november (lenke). Se gjerne plast i elver, forskningen inn i forvaltningen, Nitrogen, Biowater. • Webinar om skogbrukets påvirkning på vassdrag, fra 4 VO i sørøst. (Evt. kontakt Helge for pdf-filer, ikke lagt ut online). Men foredraget om Biowater har en del relevante publikasjoner: Økologisk tilstandsklasse øker én klasse når mengden kantsoner (busker/trær) øker fra 10 – 60 % (lenke), Drenering reduserer bunndyrfaunaen mye (lenke), hogstflate reduserer bunndyrfaunaen mye i små vassdrag men ikke store (lenke), 11 (av 25 taxa) ble negativt påvirket av skogsdrift (lenke), brede buffersoner er viktig (kilde), drenerte arealer og skog er «hotspots» for N- og P-lekkasjer (lenke). • SFOV følger opp vrl. § 11 om hogster i kantsoner. • VRU-møtet 24.9 (lenke). Behandlingen av vannforvaltningsplanen 2022-27. • Videre oppfølging av forvaltningsplanen, godkjent i fylkestinget 15.12.21 med flertallsmerknader (lenke), fristen videre for dep. er utsatt til 8.4.22. • Påminnelse om at godkjent regional vannforvaltningsplan med tiltaksprogram + vedtak i fylkestinget + sentral godkjenning, skal inn i kommunenes sentrale og relevante planer og styringsdokumenter. • Søknaden på VRM sine «fagmidler» fra Huvo på: Lysjøen – fiskeomløp,	

	fisketrappes Hurdalselva og tiltaksplan Hurdalselva. Totalt 285.000, -. • Oversikt over andre mulige søknadsfrister for eksterne tilskuddsordninger. • Kommende miljøsamling for kommunene som er utsatt (fra 9.-10.2) til 11.-12. mai 2022 (lenke), nasjonal vannområdesamling for alle VO, SF og FK 13-15.9, og nordisk vannmiljøkonferanse i september. • Kommende restaurering av brua ved Risebro, inkl. oppfatninger om vannstanden i Hersjøen. • Status for kulvertene i Gudmundsbekken. • «Pilotprosjekt på naturbaserte erosjonssikringsmetoder». Søknad sendt til Nordisk Ministerråd (Lenke). Svar ventes ila. februar. • Generell oppfordring om å huske å ta inn kommunenes oppgaver i vannforvaltningen inn der det er relevant (lenke, lenke, lenke, lenke). <u>Konklusjoner/videre oppfølging:</u> 1. Oppfordring/anbefaling om å melde seg på SFOV sin miljøsamling i mai. 2. Evt. temaer som Huvo skal ta opp i nasjonal vannmiljøkonferanse bes meddelt Helge i god tid. Temaer som Huvo er opptatt av videre er bl.a. Vann-Nett, ørekyt/fremmede arter, rapporteringssystemer og at restaureringsprosjekter minst må være 2-årige. 3. Økologigruppa ser ikke behov for å søke på flere eksterne tilskudd nå. 4. Risebro og kulverter i Gudmundsbekken: Huvo kan bistå dersom Ullensaker kommune ønsker. Det er nok at Tor orienteres. Tas også opp i kom.tekn.gruppa.	Alle Rita/Helge
3	Status Huvo-problemkartlegginger/prosjekter <u>Helge orienterte om:</u> • Problemkartlegging: Elektrofisket 2021, rapportutkast skrives ca. i februar. Forespørsler om nye/andre bekker i 2023 er allerede mottatt. • Problemkartlegging: Genetikk storørret i Hurdalssjøen. Ingen nye prøver er mottatt i 2021. Innsamlingen videreføres, settes for øvrig i gang når det blir klart. • Problemkartlegging: Fiskedød i Risa. Ikke fått entydige råd fra Rambøll enda på analysebestillingen, til tross for mange purringer. Kun noen delvise råd er mottatt pt. Mattilsynet vil kun betale for 1 prøve/fisk. • Problemkartlegging: Høverelva-Hurdalselva (lenke). En orientering ble gitt om prosess og resultat fra Multiconsult, der Hafslund-ECO har gjort en meget stor innsats underveis. • Tiltaksgjennomføring: Fiskeomløp til Honsjøen (5107-177-M). Ferdig (lenke), sluttrapportert til Vannregionmyndigheten og Miljødirektoratet (lenke), der rapporteringsfristen var 15.1.22. Men mindre detaljer gjenstår som nødvendigvis må tas kommende sommer av praktiske og faglige hensyn. • Tiltaksgjennomføring: Restaurering av bekker til Lysjøen (5107-587-M). Ferdig (lenke) og sluttrapportert til Vannregionmyndigheten og NJFF (lenke). Men mindre detaljer gjenstår som nødvendigvis må tas kommende sommer av praktiske og faglige hensyn. • Tiltaksgjennomføring: Fiskeomløp til Lysjøen (5107-178-M). Utsatt pga. for sent svar på tillatelsene. Akseptert av Miljødirektoratet, tilskudd trukket fra VRM. Ny søknad for i år er sendt VRM. Ellers alt klart for gjennomføring sommeren 2022. Kulverten er bestilt. Huvo bidrar til sommeren som avtalt. • Tiltaksgjennomføring: Etablering av båtseptikanlegg (5101-2647-M), lenke. Det siste anlegget er nå planlagt i Sundet i Eidsvoll med oppstart sommeren 2022. Huvo bistår økonomisk, som for de andre anleggene. • Tiltaksgjennomføring: Hersjøen. Det har blitt liten forbedring i Hersjøen hittil, og ca. i år 2023 bør Huvo drøfte om det skal bestilles en utredning for evt. oppfisking av fiskebiomasse, jf. tilsvarende pågående prosjekt i regi av PURA (Østensjøvann). • Mulig ny problemkartlegging: Innspill fra Ullensaker: Skal Huvo kartlegge forekomster av edelkreps.	

	For de øvrige tiltakene har det ikke skjedd noe siden sist, dvs. det forventes (Hegga, Gjødingelva, Andelva, Nessa, Bjørtombekken, Løykjebekken). Men et ledningsbrudd er avdekket som kan ha påvirket miljøtilstanden i Bjørtombekken. Bruddet er nå utbedret. <u>Konklusjoner/videre oppfølginger:</u> Utkastet til elfiskerapporten sendes til hele økologigruppa for kommenterer/gjennomsyn. Fiskedød i Risa: Evt. analysekostnader o.a. som ikke Mattilsynet eller andre dekker, bør Huvo ta, såfremt det bare koster noen titusener. Hurdalselva: Opsjonen løses ikke ut direkte med Multiconsult. Rapporten er ikke god nok til det. Helge sjekker med ØRIK hva som er beløpet for direkte anskaffelser. Vi må ha en god tiltaksplan for videre oppfølging, og bør heve beløpet til kr. 200.000, - fordi evt. ny oppdragstaker ikke kjenner elva. Dvs. det må bli ett års utsettelse. Multiconsult bør holde en orientering til arbeidsgruppa for Hurdalselva på møte nå tentativt i februar. I møtet må «veien videre» drøftes. I tillegg må Huvo (økologigruppa) lage en anskaffelse på vurdering av trappene i elva, jf. søknadene om fagmidler. Rapporten fra Multiconsult legges ved referatet. Når en tiltaksplan er ferdig, kan NVE bes om en vurdering av økt flomfare. Fiskeomløp til Honsjøen og restaureringstiltak i bekker til Lysjøen: Tilkommer det et behov for å dekke mindre utgifter i siste del 2022, kan evt. Huvo dekke det. Huvo kan bistå lokalt med faglige innspill på siste del. Rapportene legges ved referatet. Huvo fører opp kartlegging av edelkreps som oppgave i 2023, og foreslår noe midler brukt til det i 2023. Det må da sjekkes hvilket detaljeringsnivå nabo-VO har lagt seg på, om det kun skal være basert på litteraturgjennomgang eller også teiner/elfiske. Blir det ledig kapasitet i 2022, kan vi starte opp da.	Alle Helge Stig/Helge Helge Helge/Stig
4	Tiltaksrettet overvåking - status Det ble gitt en orientering om foreløpige resultater fra vassdragsovervåkingen foretatt av Rambøll i 2021. Utkast til årsrapport kommer ca.15. februar. Det ble gitt en orientering om anskaffelsen for perioden 2022-27 (lenke) lagt ut på Doffin. Tilbudsfristen er som avtalt 11.2.22, kl., 12.00. ØRIK tar all kommunikasjon fram til da. <u>Konklusjoner/videre oppfølginger:</u> Alle deltagende kommuner gir innspill til rapportutkastet fra Rambøll. De som skal være med på tildelingen av overvåkingen i 2022-27, må sette av tid like etter 11. februar.	Stig, Tor, Liv, Henrik, Oda og Helge
5	Tiltaksoversikt andre sektormyndigheter Det ble gitt en orientering om: Vorma-vurdering av fisketrapp/fiskevandring (5101-2277-M). Utføres av Hafslund-ECO. Gyting ble kartlagt i forkant og elvebunnen ble rippet/gravd opp våren 2021 (lenke). I slutten av nov. ble det dykket for å lete etter nye gytegroper og evaluere tiltaket. Nye oppfølgende tiltak er foreslått av NORCE. Utbedre jernbanekulvert (5107-1071-M). I mangel på konkrete detaljer om hva tiltaket besto i, har Huvo tilbudt seg å undersøke lokalt. Sammen med Risautvalget og Eidsvoll kommune er det spilt inn hva som oppfattes som problematisk. Det ble sendt 3.12.21 til Jernbanedirektoratet, BaneNor og Miljødirektoratet. Jernbanedirektoratet har svart at BaneNor er å anse som ansvarlig sektormyndighet for tiltaket. Mange andre tiltak, bl.a. vei/vassdrag, er utsatt til neste planperiode.	
6	Sektorvis/kommunevis gjennomgang av egne tiltak <u>Hurdal kommune. Stig orienterte:</u> Den indikative kontrollen av DDT-rester er utsatt, planlagt gjennomført i år. Opprydding av den gamle fyllingen langs Gjødingelva er planlagt.	

	• For øvrig henvises til sak 3, der Hurdalselva er den viktigste. <u>Eidsvoll kommune. Tor orienterte:</u> • Avgrensinger og innlegging av gullgruvene i Grunnforurensingsdatabasen er ikke gjennomført enda, men det forsøkes satt av tid. • For øvrig henvises til sak 3. <u>Nes kommune. Henrik orienterte:</u> • Kommunen har avgitt høringsuttalelse til SFOV på utslippstillatelsen til Esva. Det er bekymring ift. målegrenser, stoffmengder/konsentrasjoner og steder. • Kommuneplanen rulleres for tiden. • Nes har nå ingen pågående tiltak innen økologigruppa i kommunal regi. <u>Nannestad kommune:</u> • Utgår pga. forfall. <u>Ullensaker kommune:</u> • Utgår pga. forfall. <u>Østre Toten kommune:</u> • Utgår pga. forfall. <u>Statsforvalteren i Oslo og Viken. Helge orienterte på bakgrunn av epost fra Oda:</u> • Vassdragskalkingene er avviklet med unntak av: Hegga bekkefelt (10 tonn i Heggetjern), tilløpsbekker Hurdalssjøen (1 tonn i Byfella og 4 i Vesttjern/Nordtjern), Holsjøvassdraget (6 tonn i N. Holsjø og 30 i S. Holsjø), Høverelva (Daltjern 4 tonn og Rundtjern 3 tonn), Tilløpsbekker Gjødningelva (Bjørnåstjern 1 tonn) og Skrukkelivassdraget (Bergevatn 1 tonn). <u>Viken fylkeskommune. Estrella orienterte:</u> • Flere av tiltakene i økologigruppa der fylkeskommunen er formell tiltakshaver følges opp i fellesskap gjennom Huvo (jf. sak 3), og en del skal behandles som søknader om tiltak når fylkeskommunen får dem tilsendt som sektormyndighet. • Ellers har ledelsen i Viken VK planlagt et møte nå snart for å drøfte fylkeskommunens rolle i eierstyret til aktuelle vannkraftprodusenter. • Det drøftes om det skal etableres en type digitalt «kaffemøte» med vannfaglig påfyll, i så fall ca. 1 gang per måned. • Viken FK samarbeider og drøfter saker med nabo-fylkeskommunene om vannforvaltningen videre. • Det er stort fokus på å følge opp «Oslofjordplanen». • Anette Lindahl Raakil (SP) er ny fylkesråd for plan, klima og miljø (erstatte Anne Beathe Tvinnereim, SP). <u>Konklusjoner/videre oppfølginger:</u> • «Tiltakslista» må fylles ut av alle i økologigruppa i år igjen. Se særskilt på kap. 4.1 og 4.2. Den sendes ut med det første. Rett tekst dersom noe er feil/mangler. Fyll ut med X på årstallet tiltaket er <u>planlagt</u> gjennomført, og marker med grønn farge dersom det faktisk ble jobbet med tiltaket i 2021. Rett evt. status til «startet» eller «ferdig», og skriv/endre i merknadsfeltet ved behov. Utfylt liste sendes til Helge. • Økologigruppa mener at Huvo bør utarbeide en oversiktsrapport over hva som ble gjennomført i 1. planperiode (2016-21), og hva som videreføres. Det kan tas utgangspunkt i forslaget til mal som fulgte innkallingen. Helge lager utkast som alle jobber videre på. Tiltakslista danner primært grunnlaget.	Alle Alle
7	Innspill til Huvo-budsjettet for 2023 Et forslag til budsjettposter og beløp for konsulenthonorarer og for tiltaksoppfølging ble presentert og drøftet. <u>Konklusjoner/videre oppfølginger:</u> Forelagte forslag støttes. Evt. tillegg/justeringer meldes inn til Helge så snart som mulig. Tas inn videre til prosjektgruppemøtet.	Alle

8	Eventuelt Estrella orientert om en ny europeisk veileder for å fjerne barrierer og restaurere elver og Webinaret 19.1.22 (lenke), samt en illustrativ video (4 min.) som viser viktigheten av vassdragenes økologiske sammenhenger (elvens konnektivitet), lenke .	
Neste møte Tid: Tirsdag 27. september 2022. kl. 09.00 – 15.00. Sted: Nes kommune.		Stig/Helge

Helge B. Pedersen (ref.)

Vedlegg:

- Problemkartlegging og utredning av habitatforbedrende tiltak i Hurdalselva. Rapport fra Multiconsult 2022.
- Sluttrapport fra restaureringsprosjektet i Honsjøen.
- Sluttrapport fra restaureringsprosjektet i bekkene til Lysjøen.

<i>Postadresse</i>	<i>Telefon</i>	<i>E-post</i>
Vannområdet Hurdalsvassdraget/Vorma	66 10 50 67/66 10 50 00	postmottak@nannestad.kommune.no
c/o Nannestad kommune	<i>Telefaks</i>	<i>Internett</i>
Teiealleen 31	66 10 50 10	www.huvo.no
2030 Nannestad		